

หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต
(การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี 2560

1. ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย : หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต
(การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

ภาษาอังกฤษ : Program of Nurse Practitioner in Renal Replacement Therapy (Hemodialysis)

2. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1. ฝ่ายการพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. หน่วยวิชาโรคไต ภาควิชาอายุรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

3. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการรักษาผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายโดยการบำบัดทดแทนไตทั้งการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและการล้างทางช่องท้องเป็นการรักษาที่มีประสิทธิภาพทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยดีขึ้น และลดอัตราการตายของผู้ป่วยลง นอกจากนี้ลัทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของผู้ป่วยทั้งสิทธิข้าราชการ ประกันสังคมและหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ยังเอื้ออำนวยให้ผู้ผู้ป่วยสามารถเข้าถึงการรักษาได้ง่ายขึ้น ซึ่งการรักษาพยาบาลผู้ป่วยที่บำบัดทดแทนไตทั้งด้วยการล้างไตทางช่องท้อง และการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ต้องวางแผนการดูแลอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกรับจนผู้ป่วยจำหน่ายกลับบ้านและมาตรวจตามนัด รวมทั้งการดูแลภาวะแทรกซ้อนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตได้ใกล้เคียงกับคนปกติ มีคุณภาพชีวิตที่ดี และลดอัตราการตายของผู้ป่วยลง

การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis) เป็นการรักษาที่ต้องอาศัยความรู้ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีทางการแพทย์มาให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยจากทั้งแพทย์และพยาบาล เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และจำเป็นต้องมีการประสานกันดูแลเป็นทีมแบบสหสาขาวิชาชีพ อื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลผู้ให้การดูแล จะต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะ การปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะทาง มีการใช้กระบวนการพยาบาลจากองค์ความรู้ และศาสตร์ทางการพยาบาลเฉพาะ รวมทั้งเทคโนโลยีทางการแพทย์ขั้นสูงในการดูแลผู้ป่วยอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน

จากสถิติของสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทยในปีพบว่ามีการเพิ่มขึ้นของผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมากขึ้นตามลำดับ คือ 20,641 26,438 และ 27,056 ในปีพ.ศ. 2550 2551 และ 2552 ตามลำดับ(สถิติจากสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย) ทั้งสิทธิข้าราชการ ประกันสังคม และจากนโยบายหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของรัฐบาล ในปี พ.ศ. 2551 ซึ่งให้สิทธิผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังที่ได้รับการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมก่อนวันที่ 1 ตุลาคม 2551 ใช้

สิทธิใช้บริการโดยการจ่ายร่วมบางส่วน ทำให้มีผู้รับบริการเข้าถึงบริการมีมากขึ้น ในขณะที่การเตรียมบุคลากรทางการแพทย์พยาบาลเพื่อรองรับการให้บริการยังมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอกับจำนวนผู้ป่วยในปัจจุบัน นอกจากนี้การกระจายตัวของพยาบาลในแต่ละภาคแตกต่างกัน ทำให้อัตรากำลังไม่เพียงพอในการให้บริการที่มีคุณภาพ

ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาสารนครเชียงใหม่ หน่วยวิชาโรคไต ภาควิชาอายุรศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ร่วมกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงได้จัดทำหลักสูตร การพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) นี้ขึ้น

4. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจนโยบาย และระบบบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดทดแทนไต มีความรู้และทักษะในการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังระยะต่างๆจนถึงโรคไตระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไตด้วยวิธีการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สามารถประเมินปัญหา ป้องกันและจัดการกับความเสี่ยงต่างๆที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วยมีทักษะในการให้การพยาบาลและการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ใช้อุปกรณ์หรือเทคโนโลยีขั้นสูงที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องปลอดภัย ประสานการทำงานกับทีมสุขภาพ และบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ป่วยโรคไตได้รับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง และใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายระยะสุดท้ายได้

5. รายละเอียดวิชา

1. นโยบายและระบบบริการสุขภาพ
2. ประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูงและการตัดสินใจทาง
3. การจัดการทางการแพทย์พยาบาลสำหรับผู้ป่วยโรคไต
4. การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทน
5. การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
6. ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต
7. ปฏิบัติการพยาบาลในผู้ป่วยโรคไตระยะสุดท้ายที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
8. ปฏิบัติการพยาบาลในผู้ป่วยภาวะวิกฤตที่ฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

6. องค์ประกอบของหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร	18	หน่วยกิต
วิชาภาคทฤษฎี	11	หน่วยกิต
วิชาภาคปฏิบัติ	7	หน่วยกิต

7. ระยะเวลาการฝึกอบรม ระยะเวลา 18 สัปดาห์

8. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้น 1 จากสภาการพยาบาล
2. มีประสบการณ์ในการพยาบาลผู้ป่วย ไม่ต่ำกว่า 2 ปี
3. ได้รับการอนุมัติลาศึกษาต่อจากผู้บังคับบัญชา
4. มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่อยู่ระหว่างตั้งครรภ์
5. ผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการ

9. การประเมินผลตลอดหลักสูตร

การสอบข้อเขียน

การฝึกปฏิบัติงาน

การนำ และร่วม nursing case conference / nursing round

รายงานกรณีศึกษา

รายงานการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลผู้ป่วย

10. รายละเอียดหลักสูตร

- 1) ระยะเวลาในการเรียนการสอน ตั้งแต่ 6 มีนาคม 2560 – 1 กันยายน 2560
- 2) ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ 6 มีนาคม 2560 – 7 กรกฎาคม 2560
- 3) หลังจบหลักสูตรผู้รับการฝึกอบรมต้องฝึกปฏิบัติงานการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญไตเทียม (Preceptor) เป็นระยะเวลา 2 เดือน และอย่างน้อย 50 รอบ (10 กรกฎาคม 2560 – 1 กันยายน 2560) จึงจะถือว่าผ่านการอบรมอย่างสมบูรณ์
- 4) โรงพยาบาลที่สามารถฝึกปฏิบัติงานเพิ่มเติม ได้แก่
 - 3.1.) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่
 - 3.2.) โรงพยาบาลที่มีหน่วยไตเทียม ที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย และเปิดให้บริการมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี มีพยาบาลพี่เลี้ยงที่ได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลผู้เชี่ยวชาญไตเทียมจากสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย มากกว่าสองปี และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการหลักสูตร